

**Adolfo
Agundez-
Rodríguez**

L'Adolfo Agundez-Rodríguez és professor investigador a la Universitat de Sherbrooke, al Quebec.

“Si posem la responsabilitat sobre l'individu, i no treballem en comunitats i en grups, es genera un sentiment de culpabilitat que pot immobilitzar-nos”

Com es construeix i es desenvolupa la consciència ecològica?

Crec que és interessant anomenar el que no construeix consciència ecològica, perquè potser és un repte pendent de l'Educació Ambiental, no completament però sí en part.

El que no construeix consciència ecològica és la culpabilitat, no construeix un compromís. Si ens sentim culpables com a individus de problemes globals, si posem la responsabilitat sobre l'individu, i no treballem en comunitats i en grups, es genera un sentiment de culpabilitat que pot immobilitzar-nos. I seria normal que ens immobilitzés. Tampoc es genera consciència amb el fatalisme. Aquesta mateixa situació de carregar sobre l'individu problemes que són globals i molt complexos, també genera postures fatalistes que immobilitzen.

Crec que aquests són dos aspectes que hem de tenir en compte a l'Educació Ambiental per no caure-hi. No podem enganyar-nos, però sempre des de l'esperança de les victòries que hem tingut. Hi ha moltes coses que s'han aconseguit i aquestes coses les hem de rescatar i fer visibles.

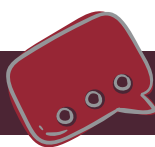
Aquesta culpabilitat a la que fas referència, és la manera com arriba a la ciutadania determinats compromisos que es prenen a nivell institucional?

Efectivament. Aquest tipus de sentiments no haurien d'arribar a les accions educatives, ni haurien d'afavorir el context educatiu o les decisions que es prenen des de dalt. Tampoc en la joventut, la infància o en les persones adultes, perquè és el que ens impedeix connectar la consciència amb un compromís mobilitzat, un compromís en l'acció.

Quins actors interpel·la l'Educació Ambiental i com contribueixen a la creació d'entorns més òptims per al desenvolupament de la vida?

Els actors interpel·lats són tots, però potser n'hi ha que són menys interpel·lats que d'altres. Ni la responsabilitat de les problemàtiques mediambientals que vivim, ni les maneres de viure associades a aquestes problemàtiques són les mateixes en tots els pobles. Crec que cal tenir molt present que hi ha pobles, com els pobles autòctons si ens cenyim al context del Quebec, que tenen unes formes de compromís ambiental i eco-social de les quals podem aprendre molt. I potser estan menys interpel·lats i també són actors d'ensenyança. La relació de l'ésser humà i la naturalesa, que és un element principal de l'educació ambiental, està present en aquests pobles, no s'ha perdut mai.

Tot això porta comporta una cosmovisió i una manera de relacionar-se amb el món que és molt diferent a la nostra i l'Educació Ambiental passa per un canvi de cosmovisió. Hi ha pobles en els quals ens hem d'inspirar de forma urgent i necessària. I insisteixo una altra vegada en la idea del que és invisible, són pobles que hem invisibilitzat des de les nostres cultures dominants occidentals.

De la teoria a la pràctica

Una pràctica del teu dia a dia que contribueixi a la sostenibilitat?

És molt important la sobirania alimentària i jo desenvolupo amb molt de plaer un hort a casa, amb la meua família. El contacte amb la terra alimenta el meu compromís polític ecociudadà i aquest contacte fa que el compromís sigui quotidià. Aquesta quotidianitat porta a que no sigui quelcom esporàdic o una cosa que faig de manera puntual per estar més tranquil amb la meua consciència, fet que està present en els ecogestos. El contacte amb la terra em proporciona quotidianitat i això és font de felicitat i coherència per a mi.

Amb l'educació ambiental aconseguirem...

Ja estem aconseguint imaginar un món diferent. I aconseguirem que aquest món sigui real, perquè aquest món és possible, el que no és possible és el que tenim ara.

Un repte assolit?

Molts. Però en aquest moment històric, sens dubte, l'Educació Ambiental ha aconseguit crear consciència i acció ambiental en la societat civil, ja que l'Educació Ambiental és un actor fonamental. I se seguirà aconseguint molt més.

Un repte pendent?

És molt important que entenguem que per transformar la societat, perquè sigui una societat ecosocial, necessitem canviar les nostres cosmovisions i maneres de pensar i organitzar el món. Crec que un factor fonamental és que entenguem que cal canviar la lògica del treball, i no podem carregar als treballadors responsabilitats que no han de carregar, ja que moltes vegades frenem accions ambiental perquè està en joc la feina de la gent. No hem de decidir entre treball digne i justícia social o ecosocial, les dues coses han de ser possibles i són obligatòries. Les persones que prenen les decisions les han de tenir en compte.

Aquest és un punt essencial, si no canviem la manera d'entendre els llocs de feina i la lògica del treball crec que ho seguirem tenint molt difícil. El treball de la gent i la seva dignitat lligada al treball és una part molt important de l'educació ambiental.

Organitza:

Amb el suport de:

**Ajuntament de
Barcelona**

